

Quickscan Flora- en faunawet Ecologische Verbindingszone Zwarte Sloot

Inventarisatie voor de Flora en faunawet

Waterschap Brabantse Delta

12 november 2012

Definitief rapport

9X5187

HASKONING NEDERLAND B.V.
RUIMTE & MOBILITEIT

Boschveldweg 21
Postbus 525
5201 AM 's-Hertogenbosch
+31 73 687 41 11 Telefoon
Fax
info@den-bosch.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Quicksan Flora- en faunawet Ecologische
Verbindingszone Zwarte Sloop
Inventarisatie voor de Flora en faunawet
Verkorte documenttitel Quicksan EVZ Zwarte Sloop
Status Definitief rapport
Datum 12 november 2012
Projectnaam
Projectnummer 9X5187
Opdrachtgever Waterschap Brabantse Delta
Referentie 9X5187/R00004/904760/DenB

Auteur(s) J.A.A. de Rooij
Collegiale toets drs. R.F.M. Buskens
Datum/paraaf ..13-11-2012..
Vrijgegeven door M.G.G. Gommers
Datum/paraaf ..12-11-2012..

INHOUDSOPGAVE

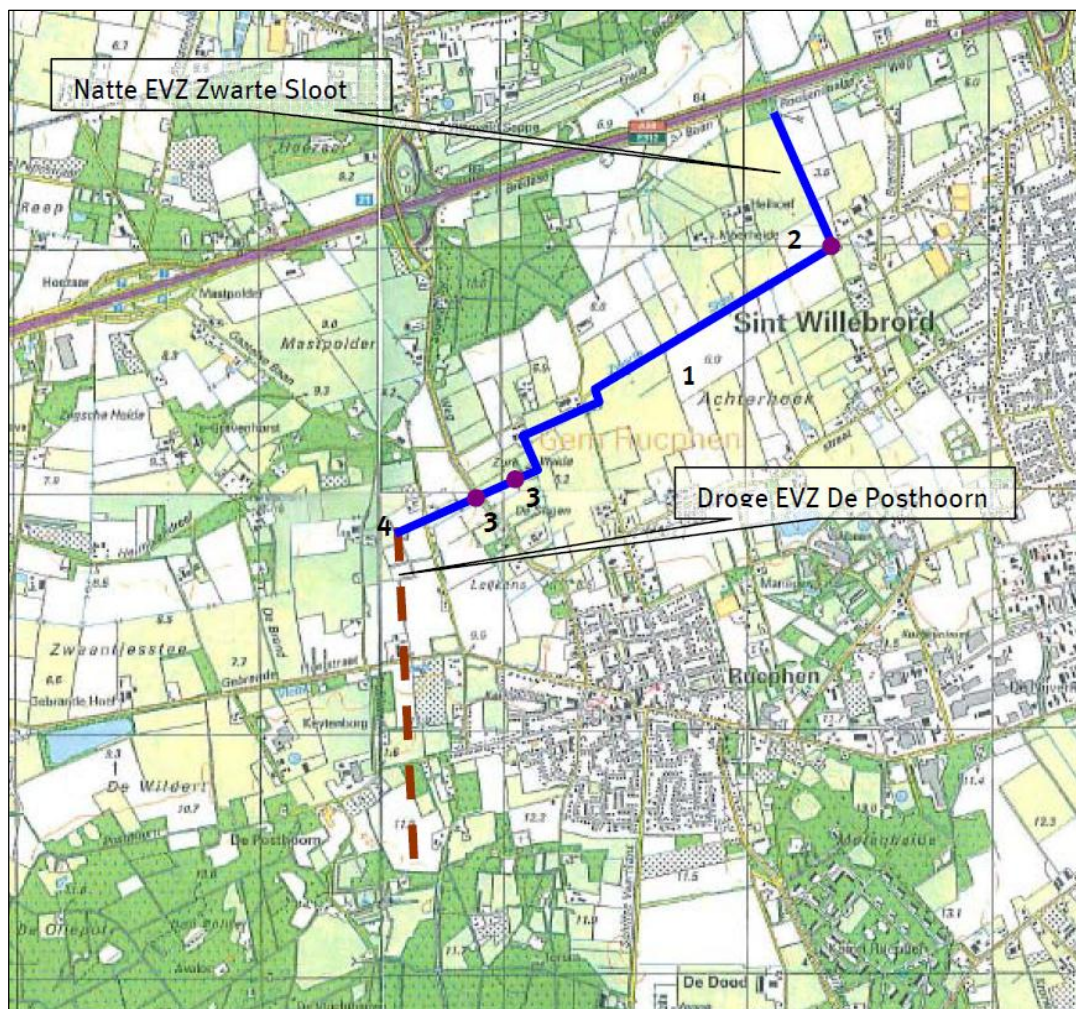
		Blz.
1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel van dit rapport & afbakening	2
1.3	Leeswijzer & werkwijze	2
2	BEKNOPT KADER NATUURWETGEVING	4
2.1	Flora- en faunawet	4
3	LIGGING EN BESCHRIJVING PLANGEBIED	5
3.1	Karakteristiek van het plangebied	5
3.2	Omstandigheden veldbezoek	7
4	HET VOORGENOMEN PLAN	8
5	BESCHRIJVING BESCHERMDE NATUURWAARDEN	9
5.1	Vaatplanten	9
5.2	Zoogdieren, incl. vleermuizen	9
5.3	Reptielen & amfibieën	10
5.4	Vissen	10
5.5	Broedvogels	11
5.6	Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	11
6	EFFECTEN OP BESCHERMDE FLORA EN FAUNA	13
6.1	Consequenties FF-wet	13
6.2	Implementatie zorgplicht	13
7	EINDCONCLUSIES FLORA- EN FAUNAWET	14
	GERAADPLEEGDE BRONNEN & LITERATUUR	14

Bijlage 1: Overzichtskaat bekende waarnemingen van strenger beschermde soorten, exclusief vogels.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Ten zuiden van Etten Leur langs de Zwarte Sloop is een ecologische verbindingszone gepland die meerdere natuurgebieden aan elkaar gaat verbinden, in dit geval de Rucphense Bossen met bosgebieden bij Hoeven en het noordelijker gelegen poldergebied langs de Kibbelvaart; figuur 1.1 laat dit zien. Een deel van de benodigde gronden is aangekocht, zodat begonnen kan worden met de (gedeeltelijke) realisatie van de Ecologische verbindingszone langs de Zwarte Sloop.

Figuur 1.1: Tracé van EVZ Zwarte Sloop, waarvoor een deel van de gronden reeds is aangekocht

De benodigde inrichtingsmaatregelen berokkenen mogelijk schade aan beschermde diersoorten, zoals amfibieën, vissen en broedvogels en kunnen daarmee een overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet veroorzaken. Daarom is er een onderzoek nodig naar aanwezigheid van beschermde natuurwaarden, in de vorm van deze quickscan.

1.2 Doel van dit rapport & afbakening

Dit rapport geeft een beknopte inventarisatie van het plangebied en de beschermde soorten die hier voor komen. Het dient ter onderbouwing voor een afweging voor mogelijke overtreding van verbodsbepalingen en een eventuele aanvraag van een ontheffing op de Flora- en faunawet. Er staat in voor welke soorten een ontheffing Flora- en faunawet nodig is, welke compenserende en mitigerende maatregelen nodig zijn en of er vervolgonderzoek nodig is.

Ook geeft dit rapport aanbevelingen om bij de planning en uitvoering van werkzaamheden rekening te houden met beschermde flora en fauna. Door naleving van deze aanbevelingen wordt voorkomen dat verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden.

Er is voor deze rapportage een verkennend veldbezoek uitgevoerd door een erkend ecooloog. Dit veldbezoek is vooral gericht op het vaststellen van aanwezigheid van beschermde soorten en geschikt leefgebied voor beschermde soorten. Gedane waarnemingen van beschermde soorten zijn verwerkt in deze rapportage.

Dit rapport betreft geen uitgebreide veldinventarisatie, maar is vooral gebaseerd op reeds beschikbare gegevens. In dit rapport worden –indien nodig- aanbevelingen gegeven voor aanvullend onderzoek in het kader van aanvraag van een ontheffing op de Flora- en faunawet.

1.3 Leeswijzer & werkwijze

Hoofdstuk 2 geeft een beknopt overzicht van het wettelijke kader. De ligging van het plangebied wordt besproken in hoofdstuk 3. De voorgenomen plannen worden toegelicht in hoofdstuk 4. Een beknopte ecologische inventarisatie van het plangebied is opgenomen in hoofdstuk 5. De effecten van deze maatregelen worden per soortgroep beschreven in hoofdstuk 6. Hoofdstuk 7 geeft tenslotte een totaaloverzicht per soort of soortgroep, en gaat in op de noodzaak voor een ontheffing, aanvullende maatregelen en eventueel vervolgonderzoek naar aanwezigheid van en gebruik door beschermde soorten. Ook hier zijn de consequenties beknopt per fase weergegeven. Om na te gaan wat het belang van het plangebied is voor beschermde soorten en instandhoudingsdoelstellingen, is het volgende stappenplan gevolgd:

Stap 1. Inventarisatie van het plangebied en bronnenonderzoek

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde natuurwaarden in het plangebied, is gebruik gemaakt van de openbare informatie van waarneming.nl en telmee.nl en door het waterschap beschikbaar gestelde verspreidingsgegevens uit de NDFF (Nationale Database Flora en Fauna). Het betreft hierbij zowel historische als actuele gegevens. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de actualiteit van soortspecifieke gegevens in relatie tot anno 2012 aanwezige habitats.

Daarnaast is er een oriënterend veldbezoek uitgevoerd, waarbij gericht gekeken is naar de aanwezigheid van natuurwaarden (lees: habitats die geschikt zijn voor beschermde soorten).

Dit is geen vlakdekkende inventarisatie, maar geeft wel een goed beeld van de huidige waarde van het plangebied voor soorten die mogelijk voorkomen op basis van eerdere onderzoeken en waarnemingen. Hierbij is op een aantal plaatsen bemonsterd met een schepnet.

De zo verkregen informatie is geïnterpreteerd aan de hand van algemene ecologische kennis, middels een bureauonderzoek en een habitatgerichte veldinventarisatie.

Stap 2. Vaststelling van de effecten

Om vast te stellen of het project effect heeft op beschermde plant- en diersoorten, is een beknopte analyse gemaakt van het project in relatie tot de habitateisen van beschermde soorten in het plangebied. Daarbij is ook gekeken in hoeverre het plangebied voorziet in specifieke eisen van beschermde soorten.

Stap 3. Beschrijving van de effecten

Door de resultaten van stap 1 en stap 2 te toetsen zijn de mogelijke effecten van het voorgestelde project op de aanwezige beschermde plant- en diersoorten inzichtelijk gemaakt.

Stap 4. Voorstellen van mitigerende maatregelen

In deze stap zijn voorstellen en aanbevelingen gedaan om eventuele negatieve effecten op beschermde plant- en diersoorten te mitigeren of te compenseren. Deze voorstellen en aanbevelingen kunnen worden meegenomen in het planproces voor het definitief ontwerp. Daarnaast zijn er aanbevelingen gedaan voor eventuele vervolgonderzoeken. Deze zijn nodig als er gerede twijfel is over het al dan niet voorkomen van beschermde plant- en diersoorten.

2 BEKNOPT KADER NATUURWETGEVING

De natuurwetgeving in Nederland kent twee sporen: de soortenbescherming en de gebiedsbescherming. Hiervoor zijn drie wetten actief, de Flora- en faunawet resp. de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. In deze wetten zijn naast het nationaal natuurbeschermingsbeleid ook tal van internationale verdragen en richtlijnen verankerd, zoals: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Convention, Conventie van Bonn en CITES. In dit rapport wordt alleen getoetst aan de Flora- en faunawet omdat de overige niet relevant zijn voor het plangebied, daarom wordt hieronder alleen deze wet kort toegelicht.

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is praktisch altijd van belang bij kleinere of grotere ingrepen. Activiteiten waarbij verbodsartikelen worden overtreden, zijn niet toegestaan zonder ontheffing. Ontheffingen kunnen slechts onder voorwaarden verkregen worden en zijn daarom niet altijd mogelijk. Zorgvuldig handelen is een belangrijk uitgangspunt.

Daarnaast zijn er soms aanvullende maatregelen nodig om schade aan matig of streng beschermde plant- en diersoorten (tabel 2 resp. tabel 3-soorten en bijlage IV-soorten, zie onderstaande tabel voor uitleg) te voorkomen of te compenseren. Tabel 1-soorten zijn algemene soorten die vrijgesteld zijn van ontheffingsplicht. De zorgplicht geldt uiteraard wel voor deze soorten.

Tabel 2.1: Beschrijving beschermingsregimes Flora- en faunawet

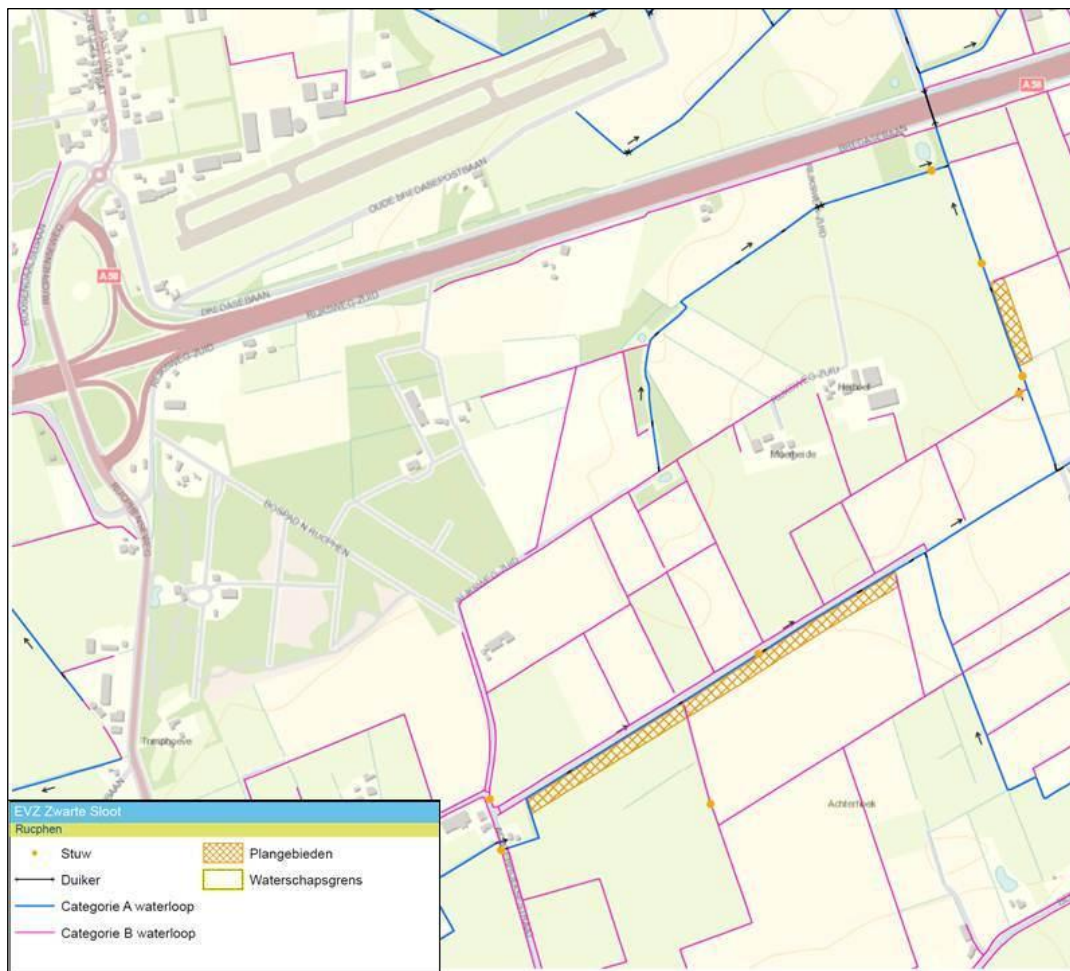
Tabel 1; algemene soorten; bijvoorbeeld konijn, mol, algemene muizensoorten	Licht beschermd; vrijstelling ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen
Tabel 2; minder algemene, gevoelige soorten; o.a. orchideeën en de eekhoorn	Matig beschermd; vrijstelling onder gedragscode
Tabel 3/bijlage IV habitatrichtlijn; zeldzame & kwetsbare soorten, bijvoorbeeld vleermuizen en broedvogels	Streng beschermd; vrijstelling onder gedragscode. Bij ruimtelijke ingrepen geldt ontheffingsplicht.

Tot slot zijn er nog de broedvogels die beschermd worden door de Flora- en faunawet. Zowel algemene als zeldzame soorten zijn tijdens de broedperiode zeer streng beschermd. Verder zijn er ook broedvogels met jaarrond beschermde nesten, zoals de vaste nesten (horsten) van roofvogels. Het verkrijgen van een ontheffing op het vernielen en verstoren van jaarrond beschermde nesten kan alleen bij een zwaarwegend maatschappelijk belang in het kader van openbare veiligheid, volksgezondheid en/of veiligheid van het luchtverkeer.

3

LIGGING EN BESCHRIJVING PLANGEBIED

Het plangebied is ten zuidoosten van Bosschenhoofd gelegen. Het ligt volledig in het buitengebied, nabij grotere natuurgebieden als de Rucphense Bossen en het waterwingebied bij Bosschenhoofd. Het plangebied zelf maakt geen deel uit van natuurgebieden en is volledig in agrarisch gebruik. Het ligt in een voormalig hoogveenontginningsgebied. De naam van een nabijgelegen boerderij –Moerheide– herinnert hier nog aan.

Figuur 3.1: Totaaloverzicht plangebied; het betreft de oranje gearceerde gebieden

3.1

Karakteristiek van het plangebied

Zoals eerder gezegd is het plangebied volledig in agrarisch gebruik. Verder liggen beide in te richten percelen direct langs de waterloop die aangeduid wordt als de Zwarte Sloop. Het betreft hier een typische landbouwwaterloop met hoge, steile oevers. Gezien de constatering tijdens het veldbezoek valt de sloot in augustus/september over een grote lengte droog of is hij erg ondiep. Verder is te zien dat er aanlevering is van ijzerrijk kwelwater, vermoedelijk afkomstig vanaf hoger gelegen gronden in de Rucphense Bossen en wellicht België.

Langs de Zwarte Sloop - althans de delen die als EVZ ingericht worden - zijn geen natuurgebieden aanwezig. Wel staat er een rij met relatief jonge (gewone) essen in laanbomenverband. Figuur 3.3 laat dit zien.

Figuur 3.2: Beeld van de Zwarte Sloop tijdens het veldbezoek op 17 augustus; gedeeltelijke droogval en tekenen van ijzerrijk kwelwater bepalen het beeld (Overigens zijn er ook plekken waar het water dieper is.)

Figuur 3.3: Rij met essen aan de noordkant van Zwarte Sloop

3.2 Omstandigheden veldbezoek

Het veldbezoek is op vrijdag 17 augustus 2012 uitgevoerd door de heer J.A.A. de Rooij, junior consultant ecologie. Hij heeft twee jaar ervaring met toetsing aan Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast heeft hij diverse vergunningen en ontheffingen aangevraagd in het kader van de Nederlandse natuurwetgeving. Tot slot heeft hij ervaring met veldinventarisaties gericht op onder meer broedvogels, vleermuizen, amfibieën en reptielen.

Tijdens het veldbezoek was het zwaar bewolkt en droog; met een temperatuur van ongeveer 25 graden was het zomers warm. Er stond een matige zuidoostenwind.

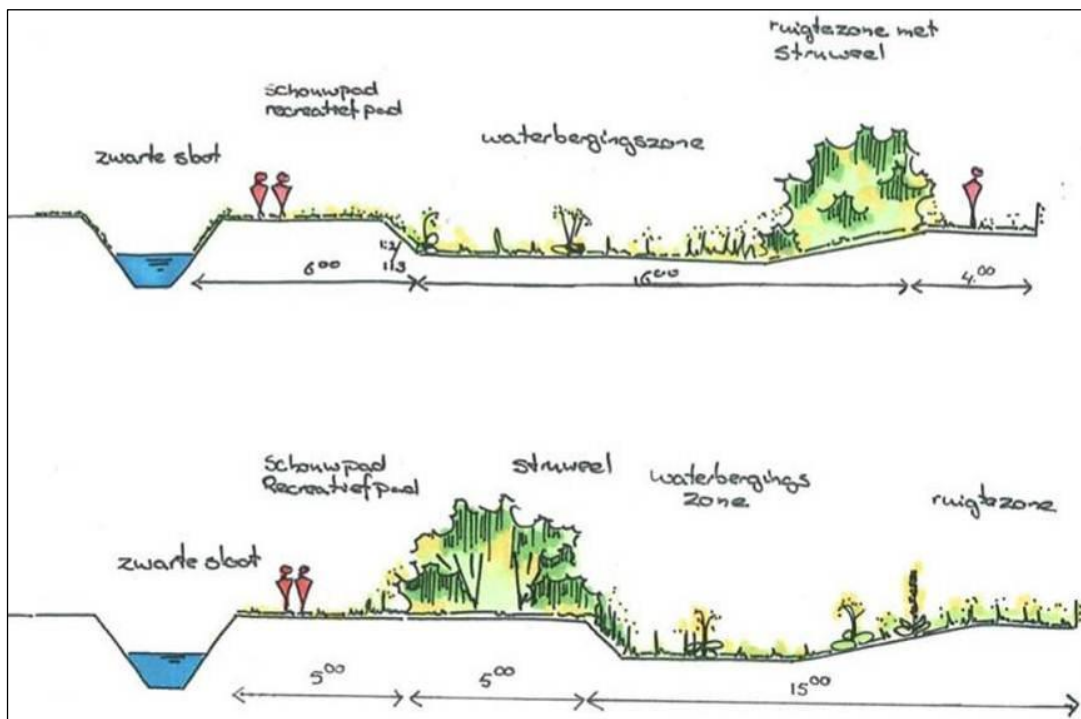

HET VOORGENOMEN PLAN

Op het moment van schrijven ligt er nog geen definitief inrichtingsplan voor de EVZ Zwarte Sloop. Wel is er in 2009 een inrichtingsvisie opgesteld¹. Daarnaast is er een scope² opgesteld. Figuur 4.1 geeft een schets van een mogelijk eindbeeld.

Op basis van genoemde documenten kunnen de volgende uitgangspunten voor het inrichtingsplan worden opgesomd:

- I. Ecologisch verbinden hoge zandgronden (Rucphense Bossen) met laagveenontginningspolders (Kibbelvaart).
- II. Doelsoorten: amfibieën, dagvlinders en libellen.
- III. Voor amfibieën dient er bij voorkeur om de 300-400 meter een poel aanwezig te zijn van minimaal 100 m² groot.
- IV. Langs waterlopen worden natuurvriendelijke oevers gerealiseerd, waarin riet en andere waterplanten zullen gedijen.
- V. In deelgebied 1 wordt een typisch "turfvaartprofiel" gedeeltelijk in ere hersteld. De waterloop wordt hierdoor verbreed naar 4 meter.
- VI. Langs de Zwarte Sloop worden moeraszones aangelegd, met mogelijkheden voor waterberging.
- VII. Er worden drogere en vochtige bloemrijke graslanden gerealiseerd voor dagvlinders.
- VIII. De EVZ voorziet in struweelzones, waarlangs kleine zoogdieren, dagvlinders en amfibieën zich kunnen verplaatsen.

Figuur 4.1: Enkele streefbeeld voor de EVZ langs de Zwarte Sloop, bron: Visie EVZ's Rucphen en Kibbelvaart Halderberge, versie 1 april 2009

¹ Visie EVZ's Rucphen en Kibbelvaart Halderberge, waterschap Brabantse Delta, 1 april 2009.

² MindJet scope, Royal HaskoningDHV, versie augustus 2012, levend document.

5

BESCHRIJVING BESCHERMDE NATUURWAARDEN

Het waterschap heeft gegevens aangeleverd waarin een groot deel van alle officieel bekende waarnemingen van strenger beschermde soorten en Rode Lijstsoorten opgenomen zijn, in de periode van 1900-2012. Hierin zijn ook goedgekeurde waarnemingen van waarneming.nl en telmee.nl verwerkt. Daarnaast is elke waarneming gecontroleerd op actualiteit, gezien het feit dat alle bekende waarnemingen vanaf pakweg 1900 zijn aangeleverd. Mogelijk zijn bepaalde waarnemingen niet meer relevant omdat er anno 2012 geen geschikt habitat aanwezig is in het plangebied of vlak daarbuiten.

Ook dient opgemerkt te worden dat veel soortgroepen de laatste 10 jaar niet vlakdekkend zijn onderzocht. Beschikbare gegevens van het NDFF bieden dus op voorhand geen uitsluitel over het al dan niet voorkomen van beschermde soorten. Hiervoor is een habitatanalyse nodig, die tijdens het veldbezoek is uitgevoerd.

De verspreidingsgegevens van het NDFF zijn in kaartvorm opgenomen in bijlage 1. Aan de hand van deze kaart en bevindingen tijdens het veldbezoek wordt hieronder per soortgroep behandeld welke strenger beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied en de directe omgeving. Aan Rode Lijstsoorten wordt geen bijzondere aandacht besteed, tenzij deze beschermd zijn onder tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet.

5.1 Vaatplanten

Aangeleverde verspreidingsgegevens van het NDFF geven niet aan dat er beschermde soorten voorkomen in het plangebied. De aangekochte percelen in het plangebied zijn allemaal vrij intensief onderhouden en in gebruik als grasland op een voormalige akker. Onder deze vooralsnog zeer voedselrijke en intensief beheerde omstandigheden zijn er geen geschikte groeiplaatsen voor strenger beschermde soorten denkbaar. Dit geldt ook voor de watergangen, die geregeld geschoond en geschoond worden, en een monotone grasvegetatie kennen.

In het bosgebied ten noordwesten van het plangebied is wel een beschermde vaatplant bekend, te weten Kleine zonnedauw (NDFF). Deze soort komt voor in aldaar aanwezige vochtige heideterreintjes.

Er komen geen beschermde vaatplanten voor in het plangebied, maar wel in de natuurgebieden vlak daarbuiten.

5.2 Zoogdieren, incl. vleermuizen

Aangeleverde verspreidingsgegevens van het NDFF wijzen niet op het voorkomen van strenger beschermde zoogdiersoorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van zoogdieren waargenomen in het plangebied. Het plangebied kent ook amper schuilgelegenheid, hoewel het aannemelijk is dat een algemene soort van open veld als de haas (tabel 1) voorkomt. Gezien het ontbreken van hoogwaardige natuurlijke of halfnatuurlijke habitats is het met zekerheid uit te sluiten dat er strenger beschermde grondgebonden zoogdiersoorten voorkomen in het plangebied.

Volgens de aangeleverde gegevens van het NDFF is ook het voorkomen van vleermuizen in het plangebied vrijwel niet bekend. Het gaat echter om een slecht onderzochte soortgroep.

Gezien de constatering van het veldbezoek hebben de nog in te richten percelen geen bijzondere waarde voor vleermuizen. Veel percelen zijn pas recent uit intensief agrarisch gebruik gehaald. Hierdoor hebben deze percelen vooralsnog geen bijzonder nut als foerageergebied en vliegroute. Vaste paar- en verblijfplaatsen zijn ongetwijfeld aanwezig in gebouwen, oudere bomen en bosgebieden in de wijde omgeving. In het plangebied staan geen bomen of gebouwen die in deze functie voorzien. Ook is de aanwezige rij van essen te ijl en te jong om als vliegroute te dienen voor vleermuizen, in dit open gebied.

Er komen geen strenger beschermde zoogdiersoorten voor in het plangebied. Daarnaast is het plangebied niet van bijzonder belang voor vleermuizen.

5.3 Reptielen & amfibieën

De aangeleverde gegevens van het NDFF geven niet aan dat er strenger beschermde reptielensoorten voorkomen in het plangebied. Voor reptielen zijn in het plangebied geen geschikte habitats aanwezig in de vorm van structuurrijke vegetatie met zandige open plekken. Daarmee is het uitgesloten dat er reptielen voorkomen in het plangebied. Wel komen er in de omgeving droge bossen met kleinere heideterreintjes voor richting Bosschenhoofd en richting Rucphen, waar een soort als de levendbarende hagedis (tabel 2) wel voorkomt.

De aangeleverde gegevens van het NDFF geven niet aan dat er strenger beschermde amfibiesoorten voorkomen in het plangebied. Voor wat betreft amfibieën voorziet de aanwezige sloot (een oude turfvaart) mogelijk in een waterhabitat voor algemene soorten als groene en bruine kikker (tabel 1). Omdat tabel 2- en 3 soorten vaak erg kritisch zijn en vooral voorkomen in vennen en geïsoleerde, gebufferde poelen is voorkomen van strenger beschermde soorten in het plangebied redelijkerwijs uit te sluiten. Daar komt bij dat geschikt winterhabitat langs het grootste deel van de watergang afwezig is. Denk aan (braam)struwelen en bossen.

In de wijde omgeving komen wel strenger beschermde soorten voor, denk aan vinpootsalamander en alpenwatersalamander in de Rucphense Bossen.

Het kan redelijkerwijs uitgesloten worden dat er strenger beschermde amfibieën en reptielen voorkomen in de om te vormen percelen.

5.4 Vissen

In het plangebied komt een watergang voor, daarmee kan gesteld worden dat er vrijwel zeker vissen voorkomen in het plangebied. Er zijn plekken die in de zomer nagenoeg droogvallen maar er zijn ook oediepere delen die vrijwel altijd water voeren. Daarnaast zijn er waterplanten aanwezig. Bemonstering met een schepnet heeft echter geen waarnemingen van vissen opgeleverd.

Daarnaast maken aangeleverde gegevens van de NDFF geen melding van het voorkomen van strenger beschermde vissoorten als bittervoorn en kleine modderkruiper.

Aangeleverde gegevens uit de NDFF-database en bevindingen die gedaan zijn tijdens schepnetbemonsteringen maken niet aannemelijk dat er strenger beschermde vissoorten voorkomen in het plangebied.

5.5 Broedvogels

Volgens de gegevens van het NDFF komen er verschillende vogelsoorten voor in het plangebied en omgeving. De omgeving van het plangebied kent een grote diversiteit aan biotopen voor allerlei broedvogelgroepen, zoals soorten van bossen, kleinschalig agrarisch landschap, maar ook soorten van (klein) water en uitgestrektere agrarische gebieden.

Het plangebied bestaat op het moment van schrijven nog uit intensief beheerde landbouwpercelen (grasland op voormalige akker). Deze bieden amper schuilgelegenheid. Gegevens van het NDFF wijzen wel op het veelvuldig voorkomen van Kievit en Scholekster, kennelijk is het wijde agrarische landschap waarin het plangebied zich bevindt, geschikt als leefgebied voor weidevogels. Het is daarmee mogelijk dat er ook weidevogels kunnen broeden in het plangebied.

De aanwezige watergang, de Zwarte Sloot, is anno 2012 intensief beheerd en daardoor onaantrekkelijk voor watervogels.

Tot slot zijn er geen aanwijzingen dat het plangebied voorziet in jaarrond beschermde nesten van (roof)vogels. Waarschijnlijk voorzien bossen en bosranden van verderop gelegen bosgebieden wel in geschikte habitats. In het bos- en heidegebied ten noordwesten van het plangebied zijn namelijk territoria van buizerd en boomvalk waargenomen.

Het is aannemelijk dat het plangebied in lente en voorzomer dienst doet als broedgebied voor weidevogels. Er is geen sprake van gebruik door vogels met jaarrond beschermde nesten.

5.6 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Aangeleverde verspreidingsgegevens van het NDFF wijzen niet op het voorkomen van strenger beschermde soorten ongewervelden als libellen en dagvlinders. In het veld zijn hier geen waarnemingen van gedaan. Overigens ontbreekt het aan hoogwaardige (half)natuurlijke biotopen die veel beschermde soorten nodig hebben.

Er komen geen strenger beschermde ongewervelden voor in het plangebied.

Tabel 5.1: Overzicht aanwezige beschermde soorten in het plangebied

Soortgroep	Tabel 2+3 en/of Bijlage IV-soorten
Vaatplanten	Nee
Grondgebonden zoogdieren	Nee
Vleermuizen	Nee
Reptielen	Nee
Amfibieën	Nee
Vissen	Nee
Broedvogels	Ja , mogelijk broeden er weidevogels in het voorjaar
Ongewervelden	Nee

6 EFFECTEN OP BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

Ten aanzien van beschermde natuurwaarden kunnen diverse effecten optreden. Sommige effecten zijn tijdelijk, terwijl andere effecten permanent zijn.

Er komen in het geheel geen strenger beschermde soorten van tabel 2 of 3 voor in het plangebied of de directe nabijheid. Wel komen er waarschijnlijk algemene vis- en amfibiesoorten voor in het plangebied. Ook is het plangebied geschikt voor weidevogels als Kievit en schreeuwsluier, die hier in het voorjaar mogelijk broeden.

6.1 Consequenties FF-wet

Omdat er in het geheel geen strenger beschermde soorten structureel voorkomen in het plangebied, is er **geen ontheffing** op de Flora- en faunawet nodig. Wel geldt de wettelijke zorgplicht, zoals omschreven in paragraaf 6.2, omdat het plangebied voorziet in leefgebied aan enkele algemene soorten en weidevogels. Het is daarom aan te bevelen om een beknopt ecologisch werkprotocol op te stellen om invulling te geven aan deze wettelijke zorgplicht en nadere uitwerking van bijbehorende mitigerende maatregelen.

6.2 Implementatie zorgplicht

Voor het in acht nemen van de wettelijke zorgplicht gelden een aantal algemene aanbevelingen, die eventueel uitgewerkt kunnen worden in een ecologisch werkprotocol. Onderstaande opsomming is niet per definitie uitputtend, maar dekt de zorgplicht voor een belangrijk deel af:

1. Werk zoveel mogelijk binnen de werkbare periodes zoals deze gelden voor de betreffende soortgroepen, in dit geval is het gebied alleen enigszins geschikt voor amfibieën, vissen en weidevogels.
2. Werk alleen tussen zonsopgang en zonsondergang.
3. Demp na zonsondergang alle (onnodige) verlichting.
4. Voorkom onnodig lawaai en insporing door gebruik van zo licht mogelijk materieel.
5. Plan rijroutes zoveel mogelijk over bestaande wegen en kies de routing zo dat kleinere en grotere natuurgebieden in de omgeving niet onnodig aanvullend belast worden.
6. Voer geen werkzaamheden uit tijdens het broedseizoen, dat pakweg loopt van maart t/m juli:
 - a) Indien zich broedgevallen voordoen tijdens de werkzaamheden –zowel in als vlak buiten het plangebied- raadpleeg dan altijd een erkend ecoloog van het Netwerk Groene Bureaus of het waterschap.

7 EINDCONCLUSIES FLORA- EN FAUNAWET

- Er komen strenger beschermde soorten voor in het plangebied, te weten weidevogels.
- Er is geen ontheffing op de Flora- en faunawet nodig, mits er buiten het broedseizoen wordt gewerkt met inachtneming van de wettelijke zorgplicht.
- Er is geen aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van strenger beschermde soorten.
- De wettelijke zorgplicht is relevant in dit project; het is raadzaam om deze uit te werken in een beknopt ecologisch werkprotocol, opdat aangetoond kan worden dat er tijdens en na de werkzaamheden geen wettelijke verbodsbepalingen zijn overtreden.

GERAADPLEEGDE BRONNEN & LITERATUUR

- NDFF-database, 1900-2012.
- Visie EVZ's Rucphen en Kibbelvaart Halderberge, waterschap Brabantse Delta, 1 april 2009.

Bijlage 1

**Overzichtskaart bekende waarnemingen van strenger
beschermde soorten, exclusief vogels**
(Bron: NDFF, periode 1900-2012)

